

Katrien Van Eeckhoutte,
algemeen directeur Concertgebouw Brugge

Creativiteit is een prachtig wapen tegen de achterdocht

Christina Van Geel - auteur, journaliste & radiostem

Wat er nu met de wereld en met de samenleving gebeurt, beangstigt me. De vijandigheid, de angst, de achterdocht: we zullen ze moeten keren. We moeten het vertrouwen hervinden, weer respect krijgen voor elkaar. Respect en vertrouwen, twee belangrijke basiswaarden die ik van thuis meekreeg, staan op de helling. Ik vind dat heel lastig. Het drukt echt op mij. Ik probeer het rationeel te bekijken, maar ik voel de bedrukte sfeer, een soort van grimmigheid en zwaarte die onder de mensen en in de lucht hangt. Het gevaar is dat we daardoor nóg meer gaan terugplooiën op onszelf. Het is ook ontzettend moeilijk, we zijn die terrorismedreiging niet gewoon, we weten niet hoe ermee om te gaan. Maar terugplooiën is volgens mij niet het antwoord.

Katrien Van Eeckhoutte: Ik ben de tweede in een gezin met drie kinderen. Het cliché zegt dat de oudste het pad effent en dat de jongste wat meer mag. De middelste zit daar tussen en zoekt haar eigen pad. Dat klopt wel in mijn geval. Ik was altijd al avontuurlijker en meer vrijgevochten dan mijn broer en zus. Er lag minder focus op mij, zo kreeg ik soms meer vrijheid die ik heel graag nam.

Van mijn ouders heb ik een positieve kijk op het leven meegekregen. Mijn vader is heel creatief en ondernemend, door hem durf ik te springen. Mijn moeder is classica van opleiding, rationeler, maar gepassioneerd door kunst en cultuur. Die liefde heeft zij me doorgegeven. Op zondagochtend werd er bij ons thuis altijd muziek gespeeld: mijn vader speelde klarinet en saxofoon, mijn broer drumde. Dat plezier van samen muziek maken, samen iets creëren, dat proef ik nog altijd.

Mijn ouders voelden al snel mijn drang om buiten de lijntjes te kleuren, om te ontdekken en te beleven. Soms gingen ze erin mee, niet altijd. Toen ik 17 was vroeg mijn zes jaar oudere nicht me mee naar Afrika. Een roadtrip met de auto van België naar Afrika, weg van de

traditionele paden, heel avontuurlijk. Ik vond dat fantastisch! Mijn ouders niet, ze vonden me te jong, de reis te onbekend, ik mocht niet gaan. Dat vind ik nog altijd een gemiste kans. Ik begrijp hun motieven wel, ik heb nu zelf kinderen van die leeftijd. En natuurlijk ben ik ook vaak ongerust, maar mijn ratio zegt dan dat ik moet loslaten. Ik probeer mijn kinderen veel vrijheid en zelfstandigheid te geven. Ze vragen die ook en nemen die gretig aan. Ik wil hen zoveel mogelijk ervaringen gunnen, ondanks de risico's. Het is zo belangrijk je geest te openen voor de wereld.

Ik heb mijn schade intussen ingehaald, heb veel landen en culturen bezocht, veel mensen met totaal andere achtergronden leren kennen. Dat is voor mij een levensdoel. Ik haal daar zo veel uit: energie, een bredere blik op de wereld, zelfrelativering.

Waar emo en ratio elkaar raken

Na het middelbaar ben ik als 'Latijn-Griek' Toegepaste Economische Wetenschappen gaan studeren. Dat iemand die houdt van kunst en cultuur òók gepassioneerd kan zijn door cijfers, lijkt misschien vreemd. Maar die mix van ratio en emo vind ik interessant, dit zit echt in mij.

Eerst heb ik 11 jaar in de banksector gewerkt, tot we verhuisden van Brussel naar Brugge.

Toen las ik in de krant dat ze een Zakelijk Directeur zochten voor Brugge Culturele Hoofdstad 2002. Daar zag ik een heel mooie opportuniteit. Ik zou mijn interesse voor kunst en cultuur kunnen combineren met mijn economische achtergrond. Ik heb gesolliciteerd en ik mocht beginnen. Een ongelofelijk intensieve en boeiende periode! Het bleek later een katalysator voor mijn verdere loopbaan.

Dat we alles van nul moesten opstarten vond ik ook enorm boeiend. Nieuwe paden bewandelen, de dingen uitdenken en vorm geven, dat doe ik graag. Daarom ben ik later ook in het Concertgebouw gebleven als zakelijk directeur. Ik besefte heel goed wat een uitdaging dit was. Het Concertgebouw zou vanaf 2003 op eigen benen staan, met een eigen werking, een eigen visie en een eigen programmatie. Een pasgeboren kind met een groot groeipotentieel.

Kleine kinderen worden groot

Het Concertgebouw is voor mij altijd meer geweest dan een onderneming. Het is een kind dat ik koester. En zoals elk kind vraagt het zorg en toewijding.

Je moet de juiste keuzes maken om het te laten groeien, en het tegelijk voldoende ruimte geven. En soms lig je er wakker van. Er was in het begin nogal wat weerstand tegen de groei van het kind. De eigen sector was erg sceptisch tegenover een nieuw huis met zulke grote allures. West-Vlaanderen dat ineens denkt een prominente positie te moeten innemen in de kunstwereld, ho maar! De culturele driehoek Antwerpen-Brussel-Gent vond het niet leuk dat we er een ruit van wilden maken. We namen ook een grote hap uit de subsidietaart, wat betekende dat er minder partjes overbleven voor de anderen. Ook lokaal was er grote onrust: wat zou de rol zijn van het Concertgebouw, werd het een huis dat zijn deuren openzet voor anderen om er te programmeren, of moest het een eigen programmatie ontwikkelen? Veel andere culturele spelers in Brugge voelden zich bedreigd. Ik heb serieus moeten onderhandelen om hen te overtuigen van de meerwaarde van samenwerking. Hoe meer actoren, hoe meer goesting je bij het publiek kunt creëren, daar heb ik altijd in geloofd. Het is geen kwestie van kiezen of van verliezen. De geschiedenis heeft me intussen gelijk gegeven. Maar het was een gok, de uitdaging was groot. Dat er zoveel over het Concertgebouw gesproken werd, vond ik op zich eigenlijk niet zo erg. Het leefde bij de mensen. Het was het waard dat er over gediscussieerd werd. Da's iets om trots op te zijn. De hele polemiek heeft ons mee op de kaart gezet.

Als de realiteit je dromen terugfluit

Ondernemen impliceert risico's nemen. Maar dat vind ik net leuk aan dit type functie. Er zijn onzekerheden, je krijgt af en toe fikse tegenwind, maar je bepaalt zelf hoe het pad loopt. Struikelstenen worden dan vaak opstapjes. Bij de start in 2003 stonden we bijvoorbeeld voor een moeilijke beslissing. Wat zou ons profiel zijn, welke richting gingen we uit? Het antwoord zou bepalend zijn voor het verdere bestaan

van het Concertgebouw. We hebben toen meteen hoog gemikt, een standaard gezet. We hebben ons van in het begin geprofileerd als een internationaal podiumkunstencentrum. Een gedurfde keuze, er is wat twijfel aan voorafgegaan, maar de juiste keuze.

Mijn functie heeft ook een keerzijde. Het is ook mijn taak om mensen soms te temperen in hun dromen en hun enthousiasme. Soms moet ik hen, om financiële redenen, weer met de voeten op de grond zetten. Er zijn periodes geweest dat we zwarte sneeuw zagen, dat we moesten snoeien in onze artistieke mogelijkheden. Dat zijn harde momenten. Als de realiteit je dromen terugfluit. Ons droomscenario hangt altijd af van de uiteindelijke middelen.

Voeding voor hart en geest

Kunst en cultuur en de Vlaamse ondernemers, het is geen evident verhaal. Het is soms moeilijk om harde businessmannen en -vrouwen te overtuigen van de kracht van creativiteit. Maar ook wij maken fouten. Ik vind dat we in onze sector nog te veel in een cocon leven. Soms communiceren we over de hoofden heen in een terminologie die buitenstaanders mogelijk afschrikt en die de afstand vergroot. We moeten ons publiek nog beter leren kennen, in zijn vele vormen, en onze boodschap op hen afstemmen. Het lukt niet altijd om die bruggen te bouwen, maar het is wel een voortdurend streven. Ik ben daarin realistisch ambitieus. (Lacht)

Kunst en cultuur zijn een grote meerwaarde voor ondernemend Vlaanderen. We moeten die meerwaarde beter onderstrepen. We zijn een creatieve sector die het gewend is om 'out of the box' te denken. Op dat vlak kunnen we een voorbeeldrol spelen, door te prikkelen met kunst. Ondernemers die hun creativiteit aanspreken zijn vaak betere ondernemers. Creativiteit is nodig in elke sector. Het zet je aan om de dingen anders te bekijken, om verder te denken, creativiteit haalt je uit je comfortzone, opent je geest. Het is ook

een prachtig wapen tegen de angst en de achterdocht.

Kunst geeft geestelijke voeding, maar kan je ook emotioneel raken. Twee aspecten die heel belangrijk zijn in onze tijd. Iedereen is op zoek naar een houvast, iets wat geestelijk prikkelt. In religie vinden we geen antwoorden meer. Kunst kan die leegte voor een stuk vullen. Het is voeding voor de geest én voor het hart. Het biedt je nieuwe inzichten én raakt je diep vanbinnen. Dat vind ik de ongelooflijke kracht van kunst.

Rust in de onrust

In het leven draait toch veel om gelukkig zijn. Voor mij is geluk voor een groot stuk familiaal geluk. Maar ik stop ook veel energie in mijn job, en dan is het leuk om te zien dat het groeit en bloeit, dat de inspanningen tot mooie resultaten leiden. Werk en sociaal leven moeten wel in balans zijn. En dat is niet altijd evident. Soms staan relaties met vrienden op een te laag pitje. Dan moet ik bijsturen. Het is verleidelijk om je in je passie te verliezen, maar je leeft niet alleen met en voor jezelf. Er waren vroeger periodes dat we vijf keer in de week een babysit hadden. Ik heb geprobeerd me daar niet schuldig over te voelen, maar ik ben wel altijd alert geweest voor de impact daarvan op mijn man en mijn kinderen. Ik vind het belangrijk om zoveel mogelijk mijn voelsprietten uit te steken voor wat mensen denken en voelen. Empathie is zo belangrijk.

Ik volg nu al een poosje yoga. Ik vind dat boeiend, de combinatie van het spirituele en het fysieke. Het is ook weer een manier om bewuster met de zaken om te gaan. In een concert zit ik vaak ook een beetje te dromen. Soms is het echt bijna een meditatiemoment, een reflectiemoment. Die momenten hebben we te weinig in onze dagelijkse hectiek. Wanneer kun je nog eens rustig anderhalf uur je gedachten de vrijheid geven? Dat is een luxe die we ons moeten permitteren.

www.concertgebouw.be

Kunst en cultuur zijn een grote meerwaarde voor ondernemend Vlaanderen, maar we moeten die meerwaarde beter onderstrepen.

Bio Katrien Van Eeckhoutte

Katrien Van Eeckhoutte (1966) werd in 2003 zakelijk leider van het Concertgebouw in Brugge. Sinds 2007 is ze er Algemeen Directeur. Ze zette mee de krijtlijnen uit voor het profiel en de programmatie, en drukte zo haar eigen stempel op het Concertgebouw. In binnen- en buitenland is deze culturele actor intussen een referentie voor vernieuwing, passie en kwaliteit. In 2015 werd Concertgebouw Brugge vzw door de Vlaamse regering erkend als Vlaamse Kunstinstituut. De vzw realiseerde in 2015, 2,1 miljoen euro omzet met een team van 52 medewerkers in loondienst. Katrien is getrouwd en heeft 2 kinderen.